

VERSLAG WORKSHOP OVERHEIDS- OPDRACHTEN

GREEN DEAL
CIRCULAIR
AANKOPEN

1 INSPIRERENDE SPREKER

HOE CIRCULAIR IS DE WETGEVING OVERHEIDSOPDRACHTEN?

Alexander Lemmens,
jurist en expert overheidsopdrachten
Agentschap Facilitair Bedrijf, Vlaamse Overheid

Voor de zomer werd de nieuwe wetgeving overheidsopdrachten van kracht in België. Een opportuniteit of een drempel voor circulair aankopen? We leren het van **Alexander Lemmens**, jurist overheidsopdrachten bij de Vlaamse Overheid.

Er zijn zeker kansen: duurzaam aankopen zit steeds meer verweven in de wetgeving overheidsopdrachten. Concepten zoals totale kost en levenscycluskost worden zelfs gestimuleerd. Dit is een grote stap vooruit voor circulair aankopen binnen de overheid.

Uitdaging hier is dat, ondanks de mogelijkheden die de wetgever biedt, er toch nog onvoldoende betrouwbare en objectieve methodes zijn om deze kosten in kaart te brengen.

De flexibiliteit in procedures nam toe en het gebruik van onderhandelingsprocedures is versoepeld. Dit betekent meer ruimte voor co-creatie tussen markt en aankoper en meer kans om functionele behoeften te omschrijven en 'achteraf' te onderhandelen over concrete oplossingen. **Leasen versus kopen** is ook een belangrijk dilemma van de circulaire aankoper. Wat zijn daar nu de voordelen en aandachtspunten van?

2 DRIE CONCRETE TIPS/IDEEËN

De dialoog vatten we samen in drie thema's:

A. Leasing

(Van koffie-automaten, licht (pay per lumens), leasen van multifunctionals (print/copy),...)

Voordelen:

- Efficiënter en beter onderhoud door dienstverlener.
- Afstemmen van noden op aanbestedende overheid (flexibel automaten bijleasen en opzeggen); beter inzetten van resources.
- Garantie gedurende gehele huur-/leaseperiode.

Aandachtspunten:

- Niet vergeten om andere duurzaamheidscriteria expliciet op te nemen (energieverbruik, fair trade, hergebruik daarna (kunnen bewijzen) etc...) om je ervan te verzekeren dat je met een circulair contract aan de slag gaat.
- Je mag ook vermelden: refurbished toestellen toegelaten.

Opmerking: Leasing is nog niet hetzelfde als 'pay per service'.

Inclusief maken van consumables is een belangrijke voorwaarde voor circulariteit. Dat is wel vaak een complexe constructie maar dan creëer je een werkelijke marktincentive.

B. Gebruik onderhandelingsprocedures (OP) in de nieuwe wetgeving OO

Het gebruik van OP is versoepeld waardoor kansen worden gecreëerd voor circulair aankopen; omdat je vaak nog niet goed weet wat de mogelijkheden op dat vlak zijn op de markt.

Je kan dan **functionele opdrachtomschrijving** opstellen, en niet meteen technische bepalingen. Hieraan kan je uitgebreide **gunningscriteria** koppelen die circulariteit stimuleren zoals bijvoorbeeld energieverbruik; etc... En vervolgens in OP tot een goed voorstel komen.

Aandachtspunten:

- Vooral interessant bij complexe materies (niet voor opdrachten waarbij je perfect weet wat je wil) omdat je uitgebreide gunningscriteria moet voorbereiden, en procedureel wordt de opdracht langer. Doorlooptijd wordt langer omdat je meer werk

hebt om het voor te bereiden maar ook omdat de OP langer duurt.

- Je moet ook zorgen dat de offertes vergelijkbaar blijven: met andere woorden moet je misschien wel bepaalde niet-gewenste alternatieven uitsluit. Dus wel wat richting geven aan de indieners.
- Er bestaan meerdere onderhandelingsprocedures:
 - Mededingingsprocedure met onderhandeling bestaat ook nog.
 - Onderhandelingsprocedure met bekendmaking & zonder bekendmaking
 - Concurrentiedialoog: heel uitgebreide procedure
 - Innovatie partnerschap : nog niet heel duidelijk hoe je dit moet doen.
- Is er geen risico dat je bij je Best And Final Offer bepaalde leveranciers discrimineert bij Mededinging met Onderhandeling?
 - Niet als je in je gunningscriteria duidelijke prestatiecriteria kan opstellen waarover je niet kan onderhandelen. Alle offertes moeten aan die prestatiecriteria worden getoetst, daar kan je niet over onderhandelen.

C. Levenscycluskosten (LCC) methodologie

De wetgeving bepaalt expliciet dat je kosten voor inzameling en recycling, kosten toegeschreven aan externe milieueffecten,... als parameters kan opnemen in de LCC-methodologie en dus mee kan opnemen in de berekening van de scoring van de offertes. Dat heeft een positieve invloed op de circulariteit van de opdracht.

Maar voor de meeste productgroepen is er nog geen of een te beperkt kostenkader om dit aan te toetsen. Je methodologie moet objectief zijn, wetenschappelijk onderbouwd,...

Voorbeeld van een opdracht waarbij gerekend werd 'per km vervoer per schip = x euro aan uitstootkosten'. Ze gingen uit van een gemiddelde snelheid van 12 knopen. Eén van de inschrijvers die de opdracht niet won, heeft dat aangeklaagd omdat hun schepen maar acht knopen varen en dus minder uitstoten. De methodologie was dus niet uniform toepasbaar.

We moeten wachten op initiatieven van Europa of Vlaanderen om één instrument naar voor te schuiven om bepaalde zaken voor alle opdrachten en productgroepen te regelen.

Europa heeft al een LCC-methodologie, maar die is nog niet voor alle productgroepen toepasbaar.

3 INSPIRERENDE SPREKER

Circulair Aankopen via Innovatieve Overheidsopdrachten? Kansen en subsidies

Veerle Lories, Projectleider Transversaal Innovatiebeleid, Vlaamse Overheid

Het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) ondersteunt bij:

- Innovatieve oplossing maar beperkt marktaandeel: PPI
Voorbeeld: elektrische auto bestaat maar nog niet wijd verspreid.
PIO kan advies geven.
- Innovatieve oplossing na validatie: nieuw op de markt:
PPI-Plus: advies en eventueel co-financiering door PIO
- Innovatieve oplossing waar nog extra onderzoek en ontwikkeling voor nodig is.

PIO- programma loopt tot eind 2019.

Scope: ruimere publieke sector in Vlaanderen.

Budget: 5 miljoen euro/jaar op Hermesfonds 2017 voor cofinanciering.

PIO biedt advies, begeleiding en co-financiering (50/50).

Nieuwe oproep voor projectvoorstellen:

www.ewi-vlaanderen.be/home-innovatieve-overheidsopdrachten/lopende-projecten

Om de 12 voorstellen van de eerste call te bekijken.

Qua innovatieve overheidsopdrachten kan je voor onderzoek en ontwikkeling een regeling uitwerken waarbij de eigendomsrechten van het onderzoek blijven bij de deelnemende bedrijven, waardoor zij ook een stuk kunnen dragen van de kosten voor onderzoek & ontwikkeling.

PIO kan ook workshops organiseren met de markt om na te gaan of de 'oplossing' wel realistisch is. Opsplitsing van voortraject en uitvoering van project.

Eén circulair project van stad Halle: circulaire aankoop 'Straatverlichting als een dienst'.